

Düşle Gerçek İç İçe

Bilimkurgu

Bugün dergiye gelirken asansöre bindim. Asansörün geldiğini belirten bir "ding dong" sesinden sonra otomatik kapılar açıldı ve ben asansöre girdim. Aslında bunda hiçbir olağanüstü yan yok. Dünyanın her yerinde her gün milyonlarca insan aynı şeyi doğal olarak yaşıyor. Eğer bindiğim asansör "Her Otostopçunun Galaksi Rehberi" adlı bilimkurgu romanındaki gibi olsaydı işte o zaman çok şaşırtıcı olabilirdi.

"'Merhaba,' dedi asansör tatlı bir sesle, 'seçeceğiniz kata kadar yapacağınız yolculukta sizin asansörünüz olacağım. Sirius siberetik şirketi tarafından siz, Her Otostopçunun Galaksi Rehberi ziyaretçilerini ofislere götürmek üzere tasarlandım.' 'Evet,' dedi Zaphod asansörden içeri girerken, 'konuşmaktan başka ne iş yaparsınız?' 'Yukarı çıkarım,' dedi asansör 'Ya da aşağı inerim.' 'Güzel' dedi Zaphod 'Biz yukarı çıkıyoruz, evet tamam yukarı lütfen.' Bir anlık bir sessizlik oldu.

'Aşağısı da çok hoş,' diye önerdi asansör ümitle.

'Oh, öyle mi?'

'Süper.'

'Güzel,' dedi Zaphod 'Şimdi bizi yukarı çıkarır mısınız?'

'Sorabilir miyim,' diye araştırdı asansör en tatlı sesiyle 'aşağı inmenin size sağlayacağı bütün imkânları gözden geçirdiniz mi?'

'Ne gibi başka imkanlar?' diye sordu Zaphod yorgun yorgun.

'Eee,' diye bir ses aktı aynen bisküvi üzerindeki bal gibi, 'orada zemin katı var, mikrodosyaların bulunduğu bölümler var, ısıtma sistemi... ıııhm...' Durakladı:

'Özel olarak heyecan verici bir şey yok,' diye itiraf etti. 'Ama yine de bir alternatif.'

'Varoluşçu bir asansör istemiş miydim ben?!' diye homurdanıp öfkeyle yumruk attı duvara."

Benim bindiğim asansör böyle bir asansör değildi elbette; hemen her yerde rastlanan, düğmesine basınca sizi istediğiniz kata götüren türden, sıradan bir asansördü.

Ötekineyse ancak bilimkurgu romanlarında rastlayabilirsiniz. Bilimkurgu öyküleri, romanları, filmleri bilimi kullanarak tasarlanırlar. Geleceğin dünyasının nasıl olabileceğini anlatırlar bize. Şu da bir gerçek ki bugün benim bindiğim asansör de birkaç yüzyıl önce bir bilimkurgu nesnesi

olabilirdi. Geçmişte yalnızca birer düş olan şeyleri bugün günlük

yaşamımızda son derece doğal şeylermiş gibi kullanıyoruz. Bu

bizi hiç de şaşırtmıyor. Ama bilimkurguda yıldızlar

arasında dolaşan uzay gemilerini, robotları ya

da lazer kılıçlarını görünce bize çok şaşırtıcı geliyor.

Sözelimi,

bilimkurgunun

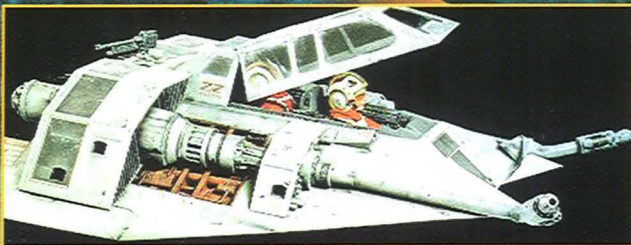
usta yazarlarından

biri olan Jules

Verne'in, "Nautilus"

adlı denizaltısını

anımsayalım. O denizaltıda geçenleri anlattığı "Deniz Altında Yirmi Bin Fersah" romanı yayımlandığı yıllarda bu tür denizaltı

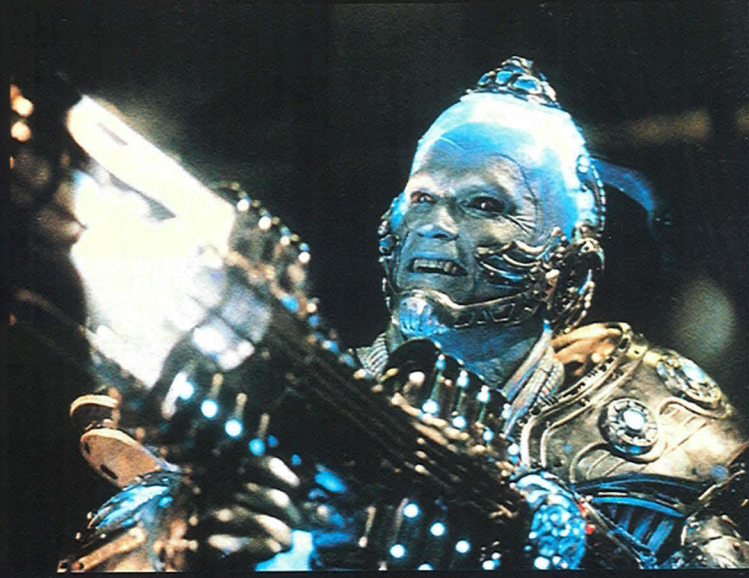

yalnızca birer düştü. Oysa bugün Nautilus gibi, hatta ondan çok daha üstün denizaltılar geziyor denizlerde.

Bilimkurgu yapıtları bize bir gerçeği gösteriyor: Herhangi bir şey yapılmadan önce o şeyin yapılması fikri akıllarda oluşmalıdır. Bilimkurgu yazarları üzerlerine düşen bu görevi yerine getirirler. Geri kalansa bilim adamlarının işidir. Robot sözcüğü söylendiğinde, gündelik yaşantımızda robotlar olmamasına karşın, onların nasıl şeyler olduğu gözümüzün önünde canlanıyor. Ben robotları ilk kez televizyonda yayımlanan Robotek ya da Voltran gibi çizgi filmlerde görmüştüm. Robot sözcüğünün Çek'çe bir sözcük olan ve "angarya iş" anlamına gelen "roboťa"dan türettiğini, ilk kez Karel Capek adlı bir sanatçının yazdığı tiyatro oyununda

kullanıldığını sonraki yıllarda öğrendim. Robotlara olan ilgim o günden beri eksilmedi. Robotlar bugün, yalnızca benim değil bütün bilimkurgu hayranlarının ilgisini çekiyor. Isaac Asimov adlı bilimkurgu yazarı, gelecekte robotların evlerde kullanılabileceğini, hatta sokaklarda insanlardan farklı olmayan robotların dolaşacağı günlerin geleceğini düşünmüş, bu düşünceyle bazı robot yasaları bile yazmış:

1. Bir robot, bir insana zarar veremez. Ya da hareketsiz kalarak bir insanın zarar görmesine neden olamaz.
2. Bir robot, insanların verdiği emirlere uymak zorundadır. Ancak bu emirler birinci yasayla çelişmemelidir.
3. Bir robot birinci ve ikinci yasalarla çelişmediği sürece varlığını korumak zorundadır.

Bu yasaları bizim evdeki mutfak robotuna okudum. Bana yanıt vermedi. Yanıt vermek şöyle dursun başını çevirip yüzüme bile bakmadı. Ama biliyorum bir gün bunları duyup anlayabilecek robotlar yapılacak. İşte o gün bilimkurgu yazarları yeni düşler kurmaya başlayacaklar.